

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2012 - 2014**

Jelenia Góra, styczeń 2012

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE.....3

I. Podstawy opracowania programu oraz charakterystyka obszaru działania.....5

II. Misja, cele strategiczne i cele szczegółowe programu.....12

PODSUMOWANIE.....19

WPROWADZENIE

Niepełnosprawność jest jedną z głównych barier uniemożliwiających pełne uczestniczenie w życiu społecznym, zawodowym, kulturalnym. Trudno określić w pełni obiektywną granicę wykluczenia, podobnie, jak trudno ustalić uniwersalny próg ubóstwa czy biedy. Znaczenie problemu wynika ze skali i powszechności jego występowania, a także konsekwencji, jakie powoduje w wymiarze indywidualnym i społecznym. W każdym społeczeństwie istnieje pewien procent osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób, wypadków czy też nieprawidłowych warunków życia nie mają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej. W życiu każdego człowieka pojawiają się momenty mniejszych lub większych możliwości czy też ograniczeń fizycznych. To, co obecnie jest dla nas łatwo dostępne, za kilka lat może być barierą nie do pokonania.

Coraz częściej wskazuje się, że niepełnosprawność to nie tylko skutek choroby czy urazu, ale także wynik ograniczeń doświadczanych przez osoby, których problem ten dotyczy, takich jak: indywidualne uprzedzenia i stereotypy, segregacyjna edukacja, czy utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej.

Podejście do niepełnosprawności postrzeganej jako cecha neutralna, prezentuje model interaktywny, w którym negatywne konsekwencje niepełnosprawności są rozumiane jako wynik interakcji z otaczającym środowiskiem¹. W tym podejściu osoba niepełnosprawna staje się niezależnym aktorem na scenie życia społecznego, posiadając te same prawa obywatelskie, co osoby sprawne, podlegając także tym samym społecznym obowiązkom. Przestaje być biorcą świadczeń i obiektem działań charytatywnych, a staje się pełnoprawnym uczestnikiem życia społecznego i jest w stanie realizować się w nim. Warunkiem jest zindywidualizowane podejście pozwalające na zdefiniowanie trudności, jakie powoduje choroba lub niepełnosprawność oraz ustalenie sposobów ich pokonania, a następnie wprowadzenie niezbędnych rozwiązań alternatywnych i dostosowań. Występuje zatem potrzeba podjęcia takich działań w samorządach, które będą uwzględniały potrzeby osób niepełnosprawnych. Działania – zmierzających do wyrównywania szans. Działania - respektujących prawo do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, swobodnego dostępu do obiektów użyteczności publicznej, swobodnego komunikowania i przemieszczania się, dostępu do informacji, pełnego uczestnictwa w życiu publicznym i zawodowym. Głównym celem tych działań jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym prowadzenie jak najbardziej normalnego życia oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

¹ M. Kościelska, *Człowiek niepełnosprawny. Sprawność w niepełnosprawności*, Bydgoszcz 2003

Wszelkie przedsięwzięcia muszą uwzględniać podmiotowy stosunek do osoby korzystającej z pomocy, szacunek dla jej godności i nastawienie na wspomaganie rozwoju we wszystkich wymiarach. Niezwykle ważna jest potrzeba pomocy osobie niepełnosprawnej w przejściu z pozycji biorcy, którym stała się w niektórych sferach życia w związku z niepełnosprawnością, na pozycję dawcy – człowieka, który żyje produktywnie i tworzy wartości cenne dla innych.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje każdemu obywatelowi równy dostęp do pracy i udziału w życiu społecznym. Działania, jakie należy podjąć dla poprawy warunków i wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz uzyskania w tym zakresie wymiernych efektów, wymagają zaangażowania samorządów, instytucji i organizacji pozarządowych oraz środowiska osób niepełnosprawnych.

I. PODSTAWY OPRACOWANIA PROGRAMU ORAZ CHARAKTERYSTYKA OBSZARU DZIAŁANIA

PODSTAWOWE REGULACJE PRAWNE:

- o Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- o Uchwała z dnia 1 sierpnia 1997 roku Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. Nr 50, poz. 475).
- o Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.).
- o Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63, poz. 587).
- o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. Nr 88, poz. 808 ze zm.).
- o Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.).
- o Uchwała Nr IV/22/11 Rady Powiatu Jeleniogórskiego z dnia 31 stycznia 2011 roku w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2014.
- o Uchwała Nr XXXIX/247/06 Rady Powiatu Jeleniogórskiego z dnia 31 marca 2006 roku w sprawie przyjęcia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2006-2014.

Przy opracowaniu Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych uwzględniono również Opinię Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r., Nr 127, poz. 721 ze zm.), za osoby niepełnosprawne uznaje się osoby dotknięte trwałą lub okresową niezdolnością do pełnienia ról społecznych, z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Osoby niepełnosprawne napotykają różnorodne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem w życiu codziennym, które przybierają postać barier architektonicznych, psychologicznych, materialnych i prawnych. Osoba niepełnosprawna musi pokonać funkcjonujące w świadomości stereotypy, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę.

Ustawa, o której mowa wyżej, w związku z art. 35 a, zobowiązuje samorząd powiatowy do opracowania i realizacji, we współpracy z instytucjami administracji rządowej i samorządowej, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Celem Programu jest zatem przygotowanie rozwiązań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, ukierunkowanych na szereg przedsięwzięć, które, przy współdziałaniu osób niepełnosprawnych, mają na celu umożliwienie im prowadzenia jak najbardziej normalnego życia oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

W ramach konsultacji, Centrum zwróciło się do wszystkich gmin oraz organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych, z terenu powiatu jeleniogórskiego, z prośbą o wskazanie zadań, które powinny zostać ujęte w Programie.

Niniejszy Program uwzględnia uwagi, wnioski i propozycje zgłoszone do Centrum, w zakresie odpowiadającym założonym celom oraz możliwościom kompetencyjnym, organizacyjnym i finansowym powiatu.

Program opracowano przy współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze oraz Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, opiniującej projekt.

„Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2012-2014” stanowi kontynuację programu przyjętego przez Radę Powiatu w 2009 roku, obowiązującego przez okres 3 lat. Program jest zgodny z „Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2014”, przyjętą w dniu 31 stycznia 2011 roku przez Radę Powiatu Jeleniogórskiego Uchwałą Nr IV/22/11. Ujęty w ww. strategii cel strategiczny 2 „poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych”, zawiera zapis o opracowaniu i wdrożeniu przedmiotowego programu, ze szczególnym uwzględnieniem udzielania dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych: osobom fizycznym oraz podmiotom prawnym (na działania integracyjne), udzielania wsparcia dotyczącego doradztwa w zakresie rehabilitacji społecznej, a także realizacji projektów z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Informacje o działaniach w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zostały zawarte również w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2006-2014”, przyjętej w dniu 31 marca 2006 roku przez Radę Powiatu Jeleniogórskiego Uchwałą Nr XXXIX/247/06.

Celem Programu jest stworzenie efektywnego systemu wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin, z wykorzystaniem doświadczeń wynikających z poprzedniego programu.

Dla potrzeb niniejszego Programu posłużono się danymi GUS, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze. Ostatnie pełne dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2002. Według jego wyników w 2002 roku liczba osób niepełnosprawnych ogółem wynosiła blisko 5,5 mln, w tym 4,3 mln spośród nich stanowiły osoby w wieku 15 lat i więcej. Według wyników kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) prowadzonego przez GUS w 2010 roku liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym wynosiła około 2,1 mln, co stanowiło 8,6% ludności w tym wieku. Chociaż osoby niepełnosprawne są niestety wciąż znacznie gorzej wykształcone niż osoby sprawne, to w ciągu ostatnich lat obserwowano stopniowy wzrost udziału osób niepełnosprawnych, np. z co najmniej średnim poziomem wykształcenia - do 33,7% w 2010 roku (2009: 32,1%), wyższe wykształcenie - do 6,6% (z 5,9%). Najwyższą aktywnością zawodową cechują się osoby z wyższym i średnim poziomem wykształcenia.

Sytuacja społeczno-ekonomiczna poszczególnych grup ludności, w tym osób niepełnosprawnych, jest pochodną ich sytuacji na rynku pracy. Wyniki BAEL wskazują na poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy w ciągu ostatnich lat. Od 2007 roku odnotowuje się znaczny wzrost współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, szczególnie tych w wieku produkcyjnym. Podczas gdy w 2007 roku współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wynosił 22,6%, w 2008 roku – 23,9%, to w 2009 roku wzrósł do 24,6%, a w 2010 roku osiągnął poziom 25,9%. Stopa bezrobocia osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym, która w 2007 roku wynosiła 14,1% (rok wcześniej 17,3%) do 2009 roku obniżyła się do poziomu 12,8%, natomiast w 2010 roku wzrosła do 15,3%. Należy wskazać, że na poprawę wskaźników aktywności ekonomicznej ludności uzyskiwanych z kwartalnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego przez GUS, niewątpliwie wpływ miało duże zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, które wynikało z otrzymywanego przez nich wsparcia. W 2010 roku aktywnych zawodowo było 17,0% osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej, a w wieku produkcyjnym – 25,9%. Dla porównania współczynnik aktywności zawodowej osób sprawnych w wieku 15 lat i więcej wynosił 60,4%, a w wieku produkcyjnym 76,2%. Również wyniki, przedstawione w opracowanym przez Radę Monitoringu Społecznego w Warszawie projekcie badawczym pn. „Diagnoza Społeczna 2011 Warunki i Jakość Życia Polaków”, obrazują zjawisko niepełnosprawności jako czynnik zwiększający ryzyko wykluczenia społecznego, uniemożliwiający pełne uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i kulturalnym.

Wg stanu na koniec grudnia 2010 roku (dane GUS), powiat jeleniogórski zamieszkują ogółem 63.923 osoby (K - 33 400, M - 30 523), z tego 17,6% stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 66,4% - w wieku produkcyjnym i 16,0% - w wieku poprodukcyjnym. Dzieci w wieku do 15-go roku życia to liczba – 8 997.

W skład powiatu jeleniogórskiego wchodzi pięć gmin wiejskich: Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Myślakowice, Podgórzyn, Stara Kamienica oraz cztery gminy miejskie: Karpacz, Kowary, Piechowice, Szklarska Poręba.

Jak wynika z danych Narodowego Spisu Powszechnego, liczba osób niepełnosprawnych powyżej 15-go roku życia w powiecie jeleniogórskim kształtuje się na poziomie 10.049 osób, co stanowi blisko 16% ogółu mieszkańców powiatu. W przypadku dzieci do 15-go roku życia, wskaźnik niepełnosprawności kształtuje się na poziomie 1,8%. Ponad połowa osób niepełnosprawnych mieszka na wsi. Wg stanu na 30.11.2011 roku, liczba niepełnosprawnych klientów Centrum wyniosła 576 osób, z tego 371 osób stanowiły kobiety, a 343 osoby - to mieszkańcy wsi. Z ogólnej liczby klientów około 40% stanowią osoby samotne, a ok. 12% - dzieci i młodzież do 18-go roku życia. 50% wnioskodawców, to osoby w wieku poprodukcyjnym, ze znaczną przewagą kobiet. Znaczącym problemem jest niski status materialny osób niepełnosprawnych: 15% posiada dochód (lub dochód na osobę w rodzinie) uprawniający do świadczeń z pomocy społecznej, tj. 477,00 zł w przypadku osoby samotnej oraz 351,00 zł/osobę w przypadku rodzin (ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej). Z treści załączonych do wniosków orzeczeń o niepełnosprawności wynika, że dominującymi dysfunkcjami są: niepełnosprawność ruchowa o podłożu ortopedycznym i neurologicznym, dysfunkcja narządu wzroku lub słuchu, a także choroby układu oddechowego i układu krążenia. Nieliczną grupę stanowią osoby z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi.

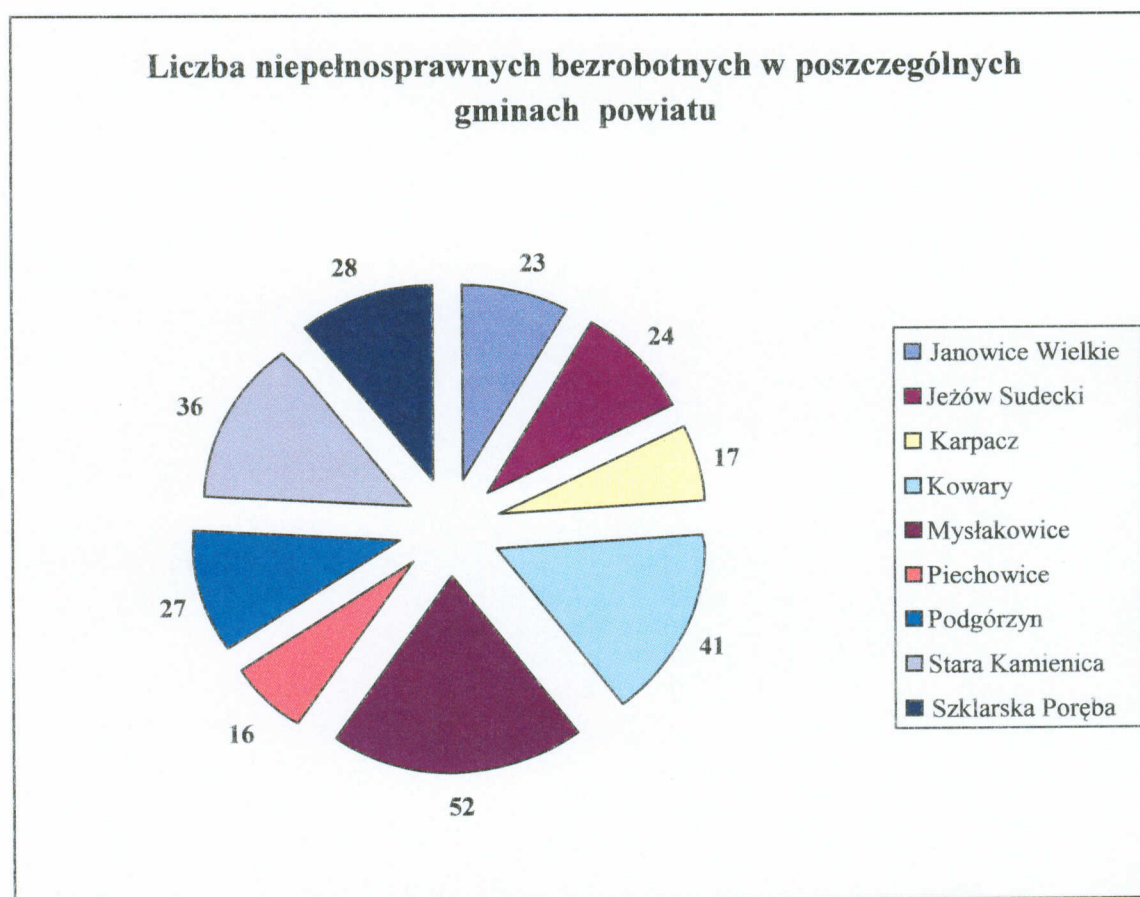
Środowisko osób niepełnosprawnych jest zróżnicowane pod wieloma względami, np.: dysfunkcji, wieku, sytuacji rodzinnej, bytowej, zawodowej itp. Dlatego różne są także potrzeby osób niepełnosprawnych. Wśród potrzeb wskazanych przez samorządy gminne oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych należy wymienić: organizację cyklicznych imprez umożliwiających osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce, likwidację barier funkcjonalnych (w tym architektonicznych, transportowych, komunikacyjnych) zapewniających dostęp do obiektów użyteczności publicznej oraz wprowadzenie rozwiązań umożliwiających szeroki dostęp do rekreacji i turystyki. Istotną potrzebą jest utworzenie w powiecie jeleniogórskim warsztatów terapii zajęciowej, jako jednej z podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Ważnym elementem rehabilitacji kompleksowej jest rehabilitacja zawodowa, której celem jest pomoc osobie niepełnosprawnej w uzyskaniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia, zgodnie z

jej możliwościami psychofizycznymi oraz kwalifikacjami zawodowymi. Odbywa się to głównie poprzez ułatwienie jej korzystania z różnych form aktywizacji zawodowej (poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy).

Osoby niepełnosprawne znajdują się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Wynika to głównie z dysfunkcji zdrowotnych ograniczających sprawność psychiczną i fizyczną. Ponadto, zainteresowani podjęciem pracy, często posiadają niewystarczające wykształcenie bądź zbyt niskie kwalifikacje zawodowe. Bierność osób niepełnosprawnych, niska samoocena, nieznanomość rynku pracy, obawy wynikające z niskich umiejętności zawodowych i społecznych, zniechęcają do poszukiwania pracy i poprawy swojej sytuacji życiowej.

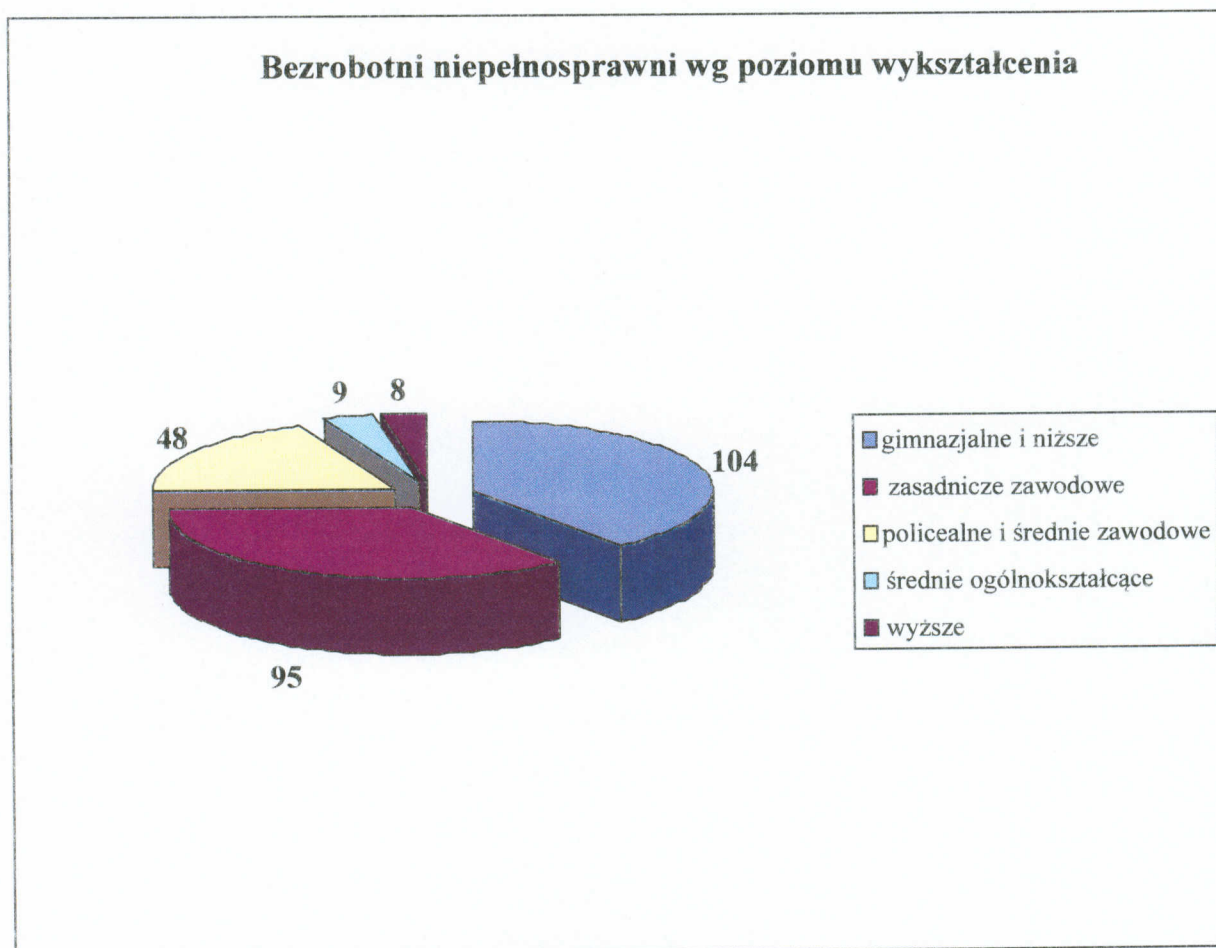
Wg danych na 31 października 2011 roku, w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jeleniej Górze było zarejestrowanych 4 216 bezrobotnych z terenu powiatu jeleniogórskiego, w tym 264 bezrobotnych niepełnosprawnych (blisko 6,3% ogółu bezrobotnych). Niniejsze, z podziałem na gminy, zilustrowano na wykresie:

Źródło: dane PUP w Jeleniej Górze

Wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy, 12 osób to mieszkańcy powiatu jeleniogórskiego. W ogólnej populacji bezrobotnych niepełnosprawnych od kilku lat dominują mężczyźni. Na koniec października 2011 roku liczba bezrobotnych niepełnosprawnych kobiet wyniosła 120, co stanowi 45,5% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych.

Niepełnosprawni bezrobotni mieszkańcy powiatu jeleniogórskiego to w przeważającej mierze osoby z orzeczonym lekkim stopniem niepełnosprawności – 81% ogółu. Zaledwie 2,7% stanowiły osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 16,3% - z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Ponad 72% bezrobotnych niepełnosprawnych stanowiły osoby w wieku powyżej 45 lat, natomiast tylko 1,5% osoby od 18-24 roku życia. Osoby niepełnosprawne, pozostające w ewidencji Urzędu, charakteryzowały się niskim poziomem wykształcenia. Większość niepełnosprawnych posiadała wykształcenie gimnazjalne i niższe (104 osoby) oraz zasadnicze zawodowe (95 osób). Kolejno wykształcenie policealne i średnie zawodowe posiadało 48 osób, zaś średnie ogólnokształcące - 9 osób. Wyższe wykształcenie posiadało tylko 8 osób. Powyższe ilustruje wykres:

Źródło: dane PUP w Jeleniej Górze

Na aktywność zawodową osób niepełnosprawnych wpływa wiele czynników, np. charakter dysfunkcji, stopień zdolności do podjęcia pracy, poziom kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Dlatego ważną rolę odgrywa poradnictwo zawodowe, dzięki któremu osoba niepełnosprawna otrzyma informacje dotyczące możliwości szkolenia i kształcenia zawodowego, zatrudnienia w określonym zawodzie, przepisów regulujących zagadnienia rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Usługi poradnictwa zawodowego są bezpłatne i objęte ustawą o ochronie danych osobowych.

Program uwzględnia zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, których realizatorem jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz rehabilitacji zawodowej, realizowanej przez Powiatowy Urząd Pracy. Uwzględnia również możliwość aplikowania o środki na realizację projektów ze środków zewnętrznych, w tym współfinansowanych ze środków unijnych.

II. MISJA, CELE STRATEGICZNE I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Misją programu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz wspieranie w drodze do samodzielności, niezależności i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, poprzez realizację celów strategicznych i szczegółowych.

CELE STRATEGICZNE:

1. Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności.
2. Poprawa dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych.
3. Wzrost poziomu samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych.
4. Podniesienie poziomu usług w zakresie pomocy instytucjonalnej.
5. Wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Cel strategiczny 1: Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności

Cele szczegółowe.

1.1. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat niepełnosprawności:

- akcja edukacyjna (prelekcje) na temat niepełnosprawności w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

realizator: Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych

termin: charakter ciągły

- udostępnianie w bibliotekach szkolnych czasopism i publikacji na temat niepełnosprawności

realizator: placówki oświatowe, Wydział Oświaty, Kultury i Zdrowia Starostwa Powiatowego

termin: charakter ciągły

- poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne dla rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności, w tym niepełnosprawności dzieci

realizator: Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne, Ośrodek Interwencji Kryzysowej

termin: charakter ciągły

- współpraca z mediami w celu przedstawienia pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych

realizator: organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy

termin: charakter ciągły

1.2. *Pogłębianie wiedzy o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym:*

- spotkania informacyjne, doradztwo i szkolenia dla przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządów, w tym ośrodków pomocy społecznej

realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

termin: wg potrzeb

1.3. *Organizacja imprez (w tym cyklicznych) umożliwiających aktywne uczestnictwo osób niepełnosprawnych i integrację ze społecznością lokalną oraz promowanie i prezentację twórczości i dorobku artystycznego osób niepełnosprawnych:*

realizator: samorząd gminny, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych, we współpracy z samorządem powiatowym

termin: w danym roku kalendarzowym

1.4. *Organizacja imprez kulturalnych, turystycznych i sportowych, ze szczególnym uwzględnieniem imprez masowych:*

realizator: organizacje pozarządowe

termin: wg potrzeb

OCZEKIWANE REZULTATY

- upowszechnienie problematyki niepełnosprawności w środowisku lokalnym,
- integracja środowiska osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną,
- pokonanie stereotypów i uprzedzeń wobec osób niepełnosprawnych oraz uwrażliwienie na problemy osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 2: Poprawa dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych

Cele szczegółowe.

II.1. *Ułatwienie dostępu do obiektów użyteczności publicznej:*

- likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, placówkach edukacyjnych, zakładach opieki zdrowotnej, placówkach opiekuńczych, komunikacji i transporcie zbiorowym
- pomoc instytucjom z terenu Powiatu w działaniach zmierzających do zakupu pojazdów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych

realizator: samorząd powiatowy i samorządy gminne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe

termin: lata 2012-2014

II.2. Poprawa dostępności tras i obiektów turystycznych do potrzeb osób niepełnosprawnych:

- dostosowanie tras i obiektów turystycznych, odpowiednie ich oznakowanie, opracowywanie przewodników i map uwzględniających udział osób niepełnosprawnych w turystyce oraz ich popularyzowanie w środkach masowego przekazu

realizator: Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze we współpracy z: Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych, Karkonoskim Parkiem Narodowym, PTTK Oddział „Sudety Zachodnie”, Miejską Koleją Linową w Karpaczu

termin: charakter ciągły

OCZEKIWANE REZULTATY

- zwiększenie dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,
- umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełniejszego uczestnictwa w turystyce.

Cel strategiczny 3: Wzrost poziomu samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych

Cele szczegółowe.

3.1. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym kontaktów zewnętrznych i sprawniejszego funkcjonowania w środowisku domowym:

- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny
- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

termin: charakter ciągły

3.2. Umożliwienie niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej:

- utworzenie i wspieranie funkcjonowania warsztatu terapii zajęciowej w Kowarach
- dofinansowywanie uczestnictwa mieszkańców powiatu w warsztatach terapii zajęciowej na terenie Miasta Jelenia Góra
- realizacja zadań i programów ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

realizator: samorząd powiatowy, samorząd gminny, organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

termin: lata 2012 - 2014

3.3. Realizacja programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, mających na celu poprawę poziomu życia osób niepełnosprawnych:

realizator: samorząd powiatowy i samorzady gminne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe

termin: zgodnie z harmonogramem wdrażania programów

3.4. Realizacja projektów, z wykorzystaniem środków krajowych i unijnych, w zakresie integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych:

realizator: samorząd powiatowy, samorzady gminne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe

termin: zgodnie z harmonogramem wdrażania programów

OCZEKIWANE REZULTATY

- pobudzenie/wzrost poziomu aktywności osób niepełnosprawnych,
- wzmocnienie zaradności osobistej i samodzielności.

Cel strategiczny 4: Podniesienie poziomu usług w zakresie pomocy instytucjonalnej

Cele szczegółowe:

4.1. Kontynuacja działań w celu utrzymania standardów w domach pomocy społecznej:

- przeprowadzanie niezbędnych remontów i inwestycji
- doposażenie w niezbędny sprzęt rehabilitacyjny
- utrzymanie wskaźników zatrudnienia w zespołach terapeutyczno-opiekuńczych

realizator: domy pomocy społecznej

termin: wg potrzeb

Otwarcie domów pomocy społecznej na środowisko:

- współpraca domów ze środowiskiem lokalnym, w tym szkołami i organizacjami pozarządowymi
- rozwijanie współpracy z podobnymi jednostkami funkcjonującymi w kraju i zagranicą

realizator: domy pomocy społecznej

termin: charakter ciągły

4.3. Propagowanie idei tworzenia środowiskowych domów samopomocy:

realizator: samorząd gminny i powiatowy, organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

termin: charakter ciągły

OCZEKIWANE REZULTATY

- wzrost jakości usług świadczonych przez domy pomocy społecznej,
- poprawa psychofizycznej sprawności i zaradności osobistej oraz pomoc w wykonywaniu czynności życia codziennego,
- uwrażliwienie społeczeństwa na problemy osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 5: Wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych

Cele szczegółowe:

5.1. Pośrednictwo pracy:

- współpraca z Zakładami Pracy Chronionej w zakresie pozyskania ofert pracy
- pozyskiwanie, upowszechnianie i realizacja ofert pracy (kierowanie zarejestrowanych niepełnosprawnych do pracodawcy)
- organizowanie giełd pracy dla pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem osób niepełnosprawnych

5.2. Aktywizacja, pomoc i doradztwo w zakresie poruszania się po rynku pracy:

- inicjowanie, organizowanie i prowadzenie indywidualnych i grupowych porad zawodowych, wzmacniających motywację do poszukiwania pracy oraz kształtujących aktywną postawę na rynku pracy
- informowanie osób niepełnosprawnych o ich prawach i obowiązkach, spotkania z młodzieżą szkół specjalnych oraz uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej
- zajęcia, szkolenia i warsztaty aktywizacyjne przygotowujące do samodzielnego i efektywnego poszukiwania pracy oraz dostęp do informacji i elektronicznych baz danych w Klubie Pracy

5.3. Szkolenia i przekwalifikowania zawodowe dla osób niepełnosprawnych:

- inicjowanie i organizowanie szkoleń umożliwiających uzyskanie, uzupełnienie lub wzrost umiejętności i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do podjęcia pracy

5.4. Aktywna polityka pozyskiwania pracodawców, przyczyniająca się do tworzenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych:

- poradnictwo dotyczące możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych
- kierowanie i współfinansowanie prac społecznie użytecznych, zachęcanie pracodawców do korzystania z subsydiowanych form zatrudnienia: przygotowanie zawodowe dorosłych, staże, prace interwencyjne
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych

5.5. Promocja samozatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych:

- doradztwo i pomoc, w tym finansowa: jednorazowa na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa

5.6. Realizacja programów celowych PFRON oraz współpraca dotycząca realizacji programów skierowanych do osób niepełnosprawnych ,w tym w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

5.7. Współpraca z instytucjami i partnerami, zajmującymi się problematyką osób niepełnosprawnych, w tym:

- z ośrodkami pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych
- z Państwową Inspekcją Pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych

realizator: Powiatowy Urząd Pracy

termin: charakter ciągły

5.8. Propagowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy – konkurs dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne:

realizator: Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

termin: raz w roku

OCZEKIWANE REZULTATY

Zwiększenie możliwości wykorzystania potencjału zawodowego osób niepełnosprawnych poprzez:

- dostęp do pośrednictwa, poradnictwa i doradztwa zawodowego oraz kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe,
- zmianę profilu wykształcenia lub przekwalifikowanie osób niepełnosprawnych zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy,
- umożliwienie osobom niepełnosprawnym zdobycie odpowiedniego zatrudnienia,
- wzrost poziomu wiedzy dotyczącej form i możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz świadomości społecznej w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- wyrównanie szans i ograniczenie zjawiska dyskryminacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

PODSUMOWANIE

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2012-2014” przybliża problemy osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym oraz określa na najbliższe lata podstawowe zadania różnych podmiotów zajmujących się problematyką wspierania osób niepełnosprawnych. Program wskazuje potrzeby osób niepełnosprawnych oraz wyznacza główne cele i metody rozwiązywania występujących problemów społecznych. O ile działania z zakresu rehabilitacji zawodowej obejmują grupę osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym, o tyle działania z zakresu rehabilitacji społecznej dotyczą osób niepełnosprawnych od wczesnego dzieciństwa do późnej starości, wraz ze wszystkimi zróżnicowanymi problemami. Z tych względów, poza ujętymi w Programie zadaniami o charakterze uniwersalnym, takimi jak znoszenie barier utrudniających funkcjonowanie w środowisku domowym, czy zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sporo uwagi poświęcono znoszeniu barier mentalnych.

Zapisy zawarte w Programie należy realizować w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd powiatu, samorzady gmin i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych, w tym środków PFRON oraz Unii Europejskiej.

W Programie znalazły się także zadania wykonywane nieodpłatnie przez członków Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych i osoby działające na zasadzie wolontariatu.

Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna jest współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, działających na rzecz osób niepełnosprawnych, mogących wspierać realizację Programu merytorycznie i finansowo.